

vojaka, našega rojaka, a idrijska realka se je sama počastila s tem, da bo stal prvi ta Vegov spomenik nad vhodom njenega poslopja. Kakor znano, je bilo lani 26. septembra pretéklo sto let, kar so našli v Nussdorfu pri Dunaju mrtvo truplo Vegovo. Ubil ga je bil in oropal neki nemški mlinar.

A. A.

Sv. Ciril in Metod. Trgovec z umetninami B. Kočí v Pragi (Františkovo nabrežje 14) je izdal v barvotisku sliko slovanskih apostolov, Cirila in Metoda. Slika (format $25 \times 16\frac{1}{2}$) je natisnjena na finem kartonu. Češki umetnik Urban, ki je ustvaril to podobo v originalu, je naslikal slovanska moža v ornatu orientalskega sloga. Knjiga, ki jo držita v rokah, je slovenski prevod sv. pisma. Slika je resničen umotvor in v okviru bode okras vsake narodne hiše. Ciril in Metod sta in ostaneta slovanska heroja, pa naj se celo učenjaki(?), kakršen je berlinski profesor Brückner, še tako trudijo dokazati, da je bilo življenje in delovanje teh dveh mož škodljivo evropski kulturi in da Slovani ne vemo, zakaj ju slavimo. Besedičenje raznih dvorskih nadriučenjakov ne imponuje nobenemu razumniku, saj vemo, da so ljudje te baže že zdavnaj prodali svojo znanost pangermanskim politikom za svetle »ordne« in pa za mastne nagrade. Dvorsko učenjaštvo pa židovska barantija!

A. A.

Splošni pregled

»Na klancu« v nemškem prevodu. Cankarjev roman »Na klancu« je začela v listku pripašati »Politik«. Prevod je preskrbela naša neutrudno delavna pisateljica Zofka Kveder-Jelovšek.

Družba sv. Mohorja šteje letos 76.058 udov, to je 3988 manj nego lani, ko smo bili dospeli do prečastnega števila 80.046 članov. Posamezne škofije, oziroma kraji, jih imajo, in sicer:

goriška nadškofija	8301	(— 396),
krška škofija	6205	(— 360),
lavantinska	23293	(— 2115),
ljubljska	30398	(— 915),
tržaško-koprška	4048	(— 220),
sekovska	560	(+ 4),
somboteljska	306	(— 40),
zagrebška nadškofija	423	(— 23),
senjska škofija	188	(— 5),
poreška	102	(— 30),
djakovska	63	(— 3),
Bosna	214	(— 15),
videmska nadškofija	175	(— 8),
razni kraji	472	(+ 50),
Amerika	1119	(+ 137),
Afrika in Azija	191	(— 51).

Ta razkaz kaže, da smo v treh pokrajinah napredovali; zlasti so se odlikovali Amerikanci, ki štejejo letos 137 udov več. Nazadek se kaže v lavantinski škofiji za 2115, ljubljanski za 915, goriški za 396, krški za 360, tržaškopoprski za 220. V družbene »zlate bukve«, v katere se po pravilih vpiše vsak novo vstopivši ud, se je zapisalo 7167 novih letnih udov, namreč od številke 234.722 do številke 241.889.

Družba razpošlje letos **456.348** knjig. Pač častno število za mali in še tako razkosani slovenski narod! Od svojega obstanka je podala družba svojim udom že **9,300.040** knjig! V istini pa je to število še precej višje, ker so tu štete samo one knjige, ki so jih prejeli udje, natisnjeni in izkazani v koledarjih.

Tri nove češke enodejanke. Nedavno so se predstavljale v Pragi v »Narodnem divadlu« tri nove izvirne češke enodejanke, in sicer: Rik. Saudeka »Svědomí dítěte«, Lot. Suchega »Nezabiješ!« in Jos. Jeklerja »Konec«. Najmanj je baje uspela drama zadnjega avtorja.

—i—

»Potopljeni zvon« kot opera. Ruski komponist Davidov je zložil opero na tekst, ki je posnet po znani Hauptmannovi drami »Potopljeni zvon«. Opera se uprizori še letos v Peterburgu.

Rusko slovstvo. Duhovništvo na Ruskem kaže vobče precejšnjo mržnjo do prave prosvete. Častno izjemo dela v tem pogledu peterburški župnik Gregorij Petrov. Petrovu je torišče, ki mu ga nudi njegov poklic, preomejeno, njegov živahni duh sili naprej, on piše o vseh dnevnih vprašanjih, in to s toliko prosto dušnostjo, da se mora človek res čuditi. Da ima vsled tega pri svojih sobratih mnogo protivnikov in da mu njegovi višji niso naklonjeni, je umevno. Saj bi to tudi pri nas ne bilo drugače! Nedavno je izdal Petrov knjigo, katere naslov se glasi: »O naših pisateljih«. Tu se bavi zlasti z Gorkim jako temeljito. Po nazorih Petrova bi moral biti vsak pisatelj vodnik in učitelj svojemu narodu. On bi moral kazati pot do resnice in razkrivati tajni zmisel življenja. V njegovih delih naj se življenje ne zrcali samo, on naj temveč dela na to, da življenje preustroji, izpremeni. Večina pisateljev je nezmožna za kaj takega in to je Petrovu tragična stran v poklicu modernega, zlasti ruskega pisatelja. Ne da bi vodili, tavajo pisatelji samo. Znajo pač izražati hrepenenje po spoznanju, koprnjenje po razrešitvi večne zagonetke, nikakor pa ne znajo tega hrepenenja, tega koprnjenja utešiti. K takim pisateljem prišteva Petrov tudi Gorkega. Petrov zahteva od pesnika, pisatelja in umetnika sploh ustvarjajoče moči — ustvarjajoče moči v tem zmislu, da izraža nove ideje, kaže nove cilje ter stavi življenju višje, svetlejše in lepše smotre. — Med ruskimi dekadenti in sicer najmlajšimi se odlikuje v novejšem času posebno Konstantin Balmont. Pred kratkim je izdal novo zbirko pesmi, katere dnevna kritika sicer ni sprejela nič kaj pohvalno, ki pa je vzradostila vse poznavatelje in prijatelje prave lirike. Balmont živi svoje posebno življenje. »Življenje je minljivo, sanje so večne«, to je ena izmed mnogih njegovih originalnih in karakterističnih misli. Svoje fantazije in čute izliva Balmont v verze nepopisnega blagoglasja. Oblika in rima mu ne delata nikake težave; nikdar ne dela jeziku sile, dasi se poslužuje često najtežavnejših oblik. Pač dirne prevelika samozavest, ki se kaže tuintam v njegovih delih, včasih neprijetno, tudi predmeti, ki jih obdeluje, niso vselej simpatični, a navzlic temu je Balmont velik poet. —

Merežkovskij je prijavil nekoliko odlomkov iz svojega še ne dovršenega romana »Peter Veliki«, ki ga je smatrati za zaključek velike trilogije, o katere prvih dveh delih (»Julijan Apostata« in »Leonardo da Vinci«) smo že govorili v našem listu. —a—

Vegov spomin. Čuden narod smo mi Slovenci: svojih najslavnejših mož se spominjamo le neradi, kaj še, da bi jih dostojno častili! Kdaj že bi bil zaslužil mož, kakršen je Vega, javen spomenik, a šele zdaj se je začelo nekaj govoriti o tem, da pa se izvrši ta ideja, poteče brez dvojbe še dokaj časa! Prebivalci prijazne Moravske doline so praznovali letos na primeren način spomin na stoti smrtni dan tega svojega velikega rojaka in to jim moramo šteti tem bolj v zaslugo, ker se je ta stoletnica sicer pri nas menda popolnoma prezrla. Povodom tega slavja je prinesel dunajski »Fremdenblatt« o Vegi lep članek iz peresa Fridolina Kavčiča, ki dosedaj ni malo pripomogel do tega, da so se spoznavali naši slavni možje pri nas doma in drugod. —š—

Smetanov spomenik. Poročali smo že, da so zasledili v Smetanovi zapuščini mnogo dovršenih skladb, ki so bile doslej neznane. Ž njih urejevanjem se bavi zdaj po naročilu češke akademije znanosti in umetnosti prof. pl. Káan. Izkupilo zanje se porabi za dostojen spomenik slavnemu komponistu.

Ljubljanski »Sokol« je praznoval dne 27. p. m. v majhnem obsegu, a na primeren način štiridesetletnico svojega obstanka. Kako tesno je spojena pri nas sokolska ideja z našo narodno probujenostjo, kolika je zasluga osobito ljubljanskega »Sokola« za naš napredek v narodnostnem oziru, je vsakemu znano. Vrlemu društvu želimo ob tem slavju, da bi tudi v prihodnje procvitalo in se še nadalje kar najlepše razvijalo v prospeh našega ljubega naroda!

Desetletnica »Slovenskega planinskega društva«. Dne 10. in 11. oktobra t. l. bo obhajalo »Slovensko planinsko društvo« na slovesen način desetletnico svojega obstanka. Kratka je doba desetih let, a če je tako plodovita, kakor je bila omenjenemu društvu, se tudi na tako kratko dobo lahko s ponosom ozira. »Slovensko planinsko društvo« je izmed onih naših društev, ki zaslužijo v prvi vrsti naših simpatij in naše podpore, saj nas je šele ono prav opozorilo na krasote naše domovine, ono šele vzbudilo v nas navdušenje in pravo ljubezen za našo rodno grudo, ono tudi tesneje zvezalo Slovence z drugimi Slovani in ono z vidnimi, neizbrisnimi znamenji označilo svetu naše planine kot našo last. Naj bi »Slovensko planinsko društvo« delovalo i v prihodnje z isto vnemo, pa tudi z istim uspehom kakor doslej! —š—

Število prebivalstva ljubljanskega l. 1813. je znašalo **11.364** ljudi. Tako izpričuje »Budget de l'an 1813. Commune de Laybach«. (Mestni arhiv, francoska doba, fasc. 11, akt 52.) *Aškerc.*

